

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра економіки, підприємництва та економічної безпеки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА**

Виконав : здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти групи 4зЕ

Спеціальності 051 «Економіка»

Освітньо-професійної програми «Економіка підприємства і бізнес-аналітика»

Ліпченко А.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник

Шандова Н.В.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2024 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра економіки, підприємництва та економічної безпеки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальності 051 Економіка

Освітньо-професійна програма: Економіка підприємства і бізнес-аналітика

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри, д.е.н., професор

_____ *Наталія ШАНДОВА*

«_____» _____ 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА СТУДЕНТУ

Ліпченко Анні Олександрівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи *Формування бізнес-моделі підприємства (на матеріалах ТОВ «Будівельник»)*

керівник роботи *Шандова Наталія Вікторівна, професор, д.е.н.*

затверджена наказом закладу вищої освіти від *17.01.2024 р. №62-с*

2. Строк подання студентом роботи *01.06.2024*

3. Вихідні дані до роботи *Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, планові та звітні показники діяльності ТОВ «Будівельник» за 2021-2023 р.р.*

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Теоретичні основи формування бізнес-моделі підприємства

Аналіз ефективності діяльності та бізнес-моделі підприємства

Удосконалення формування бізнес-моделі ТОВ «Будівельник»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Робота містить 21 таблицю, 19 рисунків.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-III розділів	Наталія ШАНДОВА, професор		
Консультант з нормоконтролю	Наталія ШАНДОВА, професор		

7. Дата видачі завдання 30.01.2024 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	27.01.2024 -29.01.2024	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи	30.01.2024 -15.02.2024	виконано
3.	Написання I розділу	16.02.2024 – 28.02.2024	виконано
4.	Написання II розділу	01.03.2024 – 31.03.2024	виконано
5.	Написання III розділу	01.04.2024 – 30.04.2024	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	11.05.2024 – 20.05.2024	виконано
7.	Оформлення роботи	21.05.2024 – 25.05.2024	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	25.06.2024 – 30.05.2024	виконано
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	31.05.2024	виконано
10.	Захист роботи в ДЕК	15.06.2024	

Здобувач _____ Анна ЛІПЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Наталія ШАНДОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота на тему «Формування бізнес-моделі підприємства (на матеріалах ТОВ «Будівельник»)» містить 86 сторінок, 21 таблицю, 19 рисунків, 40 літературних джерел.

Об'єктом дослідження є процес формування бізнес-моделі підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних аспектів формування бізнес-моделей підприємницьких структур та обґрунтування рекомендацій щодо впровадження їх у практику.

В роботі розглянуто теоретичні аспекти сутності бізнес-моделі підприємства, визначено фактори, що впливають на формування бізнес-моделі підприємства та середовище функціонування бізнес-моделі підприємства; здійснено аналіз факторів впливу на середовище функціонування будівельного підприємства, аналіз загальних показників діяльності підприємства, оцінено ефективність використання ресурсів підприємства; запропоновано та обґрунтовано напрямки та інструменти удосконалення бізнес-моделі підприємства.

Практична значимість кваліфікаційної роботи бакалавра укладається в тому, що висновки й рекомендації, отримані в ході виконання роботи, можуть бути використані будівельними підприємствами в частині удосконалення власних бізнес-моделей.

Кваліфікаційна робота бакалавра виконана на основі матеріалів ТОВ «Будівельник» за 2021-2023 рр.

Ключові слова: бізнес-модель, будівельне підприємство, переваги, ефективність, пропозиція.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність бізнес-моделі підприємства	9
1.2. Фактори, що впливають на формування бізнес-моделі підприємства	17
1.3. Середовище функціонування бізнес-моделі підприємства	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА	31
2.1. Аналіз факторів впливу на середовище функціонування підприємства ТОВ «Будівельник»	31
2.2. Аналіз загальних показників діяльності ТОВ «Будівельник»	38
2.3. Оцінка ефективності використання ресурсів ТОВ «Будівельник» ...	52
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ТОВ «БУДІВЕЛЬНИК»	60
3.1. Напрямки та інструментарій вдосконалення бізнес-моделі підприємства	60
3.2. Обґрунтування напрямків підвищення ефективності діяльності ТОВ «Будівельник»	67
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83

ВСТУП

Сучасні тенденції розвитку вітчизняної економіки переконливо доводять необхідність глибокого осмислення нових підходів та вивчення сучасних інструментів щодо управління підприємством. Підвищення ефективної діяльності підприємства спонукає до пошуку нових раціональних бізнес-моделей спрямованих на досягнення конкурентних переваг підприємства на ринку.

Висока турбулентність зовнішнього середовища, складності соціально-економічного й політичного характеру вимагають постійного вдосконалювання й перетворення ключових елементів бізнес-моделей, успішність реалізації й конкурентна перевага яких у сучасних умовах забезпечується наявністю динамічних здатностей, тобто здатностей модифікувати й розбудовувати свої компетенції для досягнення кращої відповідності до реальності, що змінюється. Розвиток ідей концепції динамічних здатностей і практична затребуваність у побудові динамічних бізнес-моделей, свідчать про необхідність удосконалювання теоретичних і науково-методичних підходів до розробки унікальних, характерних для підприємств транспортної сфери, динамічних бізнес-моделей, що забезпечують їхню успішну адаптацію до постійно мінливого зовнішнього середовища.

Сьогодні вітчизняне підприємництво має короткостроковий характер і, як наслідок, неефективне в довгостроковому періоді. Більшість підприємців не може й не вміє пристосувати свою діяльність під мінливі умови зовнішнього оточення, що приводить лише до організації посереднього бізнесу й до короткострокової ефективності. Успішний розвиток компаній усе сильніше залежить саме від використовуваної ними бізнес-моделі, тобто «щоб залишатися конкурентоспроможними, фірми повинні постійно розбудовувати й адаптувати свої бізнес-моделі» [11, с. 274].

Сьогодні актуальною проблемою є відсутність спеціальних методів і моделей для аналізу ситуації й виявлення факторів зміни зовнішнього й внутрішнього середовища компанії, наслідком яких є адаптація стратегічних рішень, що суттєво впливає на діяльність компанії.

Теоретичною основою дослідження є концепції бізнес-моделей, розроблені в працях таких учених: R. Amit, C. Zott [1], H. Chesbrough [2], J. Magretta [4], A. Osterwalder, Y. Pigneur [6], A. Соолятте [13], D. Teece [9], P. Timmers [10], А. Федоренко [12], П. Шингарьов [14] і ін. Однак в працях дослідників наявні розбіжності в питаннях визначення бізнес-моделі, питаннях, пов'язаних з використанням певних інструментів для аналізу бізнес-моделі, а також можливостями для її вдосконалювання.

Але незважаючи на велику кількість наукових досліджень, практичні аспекти формування бізнес-моделі підприємницьких структур потребують постійної уваги.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних аспектів формування бізнес-моделей підприємницьких структур та обґрунтування рекомендацій щодо впровадження їх у практику.

Поставлена мета обумовила необхідність рішення наступних завдань:

- дослідити теоретичні аспекти сутності бізнес-моделі підприємства;
- визначити фактори, що впливають на формування бізнес-моделі підприємства;
- вивчити середовище функціонування бізнес-моделі будівельного підприємства;
- здійснити аналіз факторів впливу на середовище функціонування будівельного підприємства;
- здійснити аналіз загальних показників діяльності ТОВ «Будівельник»;
- здійснити аналіз ефективності використання ресурсів ТОВ «Будівельник»;
- розробити заходи щодо удосконалення бізнес-моделі підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і практичних положень щодо формування бізнес-моделей підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування бізнес-моделі підприємства.

Кваліфікаційна робота виконувалась з використанням наступних методів: систематизації та узагальнення, термінологічний та логічний аналіз – для дослідження сутності визначення «бізнес-модель»; методи аналізу, синтезу, порівняльний, графічний та побудова аналітичних таблиць – для наочного відображення окремих результатів роботи. Обробка даних здійснювалась з використанням пакету Excel для Windows.

Інформаційною базою дослідження слугували: офіційні документи Державної служби статистики, документи органів управління діяльністю суб'єктів господарювання; статистичні дані підприємства за 2021-2023 рр. і власні аналітичні розрахунки.

Практична значимість кваліфікаційної роботи бакалавра укладається в тому, що висновки й рекомендації, отримані в ході виконання роботи, можуть бути спрямовані на удосконалення бізнес-моделей будівельних підприємств.